

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita catholicusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” ezim alatt létesített új lapot mi örömmel h

ovenda, id equidem probamus libenter. Az általatok 31. Leó pápa Zichy Nánder grófhoz 1865. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztő: Jókai-u. cza 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

A haragvó Fiume.

(I. Ki ne emlékeznék vissza azokra a szép napokra, midőn Adria gyöngye hizelegve simult Magyarország keblére és ígért szeretetet, örökké tartót. Eljötték hozzánk a fiúmeie s mi szeretettel fogadtuk őket. Összecsofolóztunk és soha meg nem szünő barátság kötelekét kezdtük fenni. Mi szerettük őket, ők szerettek minket s azt hittük, hogy e szeretet sohasem fog kihűlni. Mi stipendiumokat adtunk a legmagyarabb fiúmei tanulóknak és Fiume tanította fiait magyarra. Magyarország szeretetére.

Ma minden megváltozott.

Fiume — szent István koronájának legszebb köve lekivánczik a koronáról — Adria gyöngye haragszik reánk. Elfordult tőlünk e bájos gyermek, kit mi úgy dédelgettünk, úgy szerettünk!...

És mi okért haragszik reánk?

A bukott Bánffy liberalizmusa és frívól erőszakoskodása miatt, ki úgy bánt Fiumével, mint kitartott hölgygyel. Milliákat költött Magyarország Fiuméra, Bánffy tehát jogot formált hozzá. Otromba kézzel nyult hozzá s el akarta venni legfőbb kincsét: autonómiáját. Adria gyöngye elfordult tehát tőlünk, szeretete kihűlt irántunk, barátsága megszűnt s most gyűlöl bennünket forró vérenek egész hevével.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Szegény ember szerencséje.

Irta: Mányiné Prigl Olga.

I.

Lampért Gézától, ettől az édesszavu poetától olvastam egy verset a multkorában, a hol magukról, mint poetákról és bohémekről, a többi között így énekel:

Egyedüli hibánk, hogy arról az országról:

Mely pénz, hatalom, ragvásárba vitt,
Elesavarogtunk az álmok erdejébe,
Hol a gerle bug, a vadrózsafa nyit...

Nekem is van egy ilyen bohém barátom, a kinek története összefügg az alább elmondottakkal és a ki ugyan éppen akkor nem járt vadrózsafás, gerlebugásos erdőben, talán még gondolatban sem, abból az egyszerű okból, hogy nagy hó lepte el az erdőt és neki vékony volt a cipője s még vékonyabb az überezhichere. Ő tehát csak ott sétált, vagy inkább futott föl és alá a gondosan tisztogatott jégsima gyalogjárón, — aznap kimenője volt — és nézte a hótakarítók lázas munkáját, a mint lapátolták gyűrték, gyömöszölték, porral, szeméttel összekeverve, a kristályos, csillogó pihéket, az égből esett csodapelyheket, a mikről a mesében is meg vagyon írva: angyalok rázogatták ki a dunnáikat.

Ezt a gyűlöletet Bánffy hagyta örökségképpen a Széll-kormányának. Megzárta Bánffy a tojástartókat s utódjára hagyta, hogy az költse ki és lássa mi lesz belőle. És ez a fiúmei kérdés, ez a záptojás a magyar állam háztartásában már nagyon is kezdő éreztetni magát. Végre is csak neki kell látnunk, hogy mi válik belőle.

A fiúmei kérdés felvetődött az országházban — kitérni nem szabad előle. Batthyány Tivadar gróf Fiume kormányzója maga előadta, hogy a bukott liberális kormány durva keze „a legméltóbban megsértette Fiumét és ott most oly zűrzavar állott be, amilyen még sohasem volt.” A viszonyok annyira el-fajultak Bánffy kormánya alatt, hogy azokat most újra rendezni nagyon nehéz. Botrány-botrányt ér Fiumében és azoknak éle Magyarország ellen irányul. Miért történik ez? Fiume autonóm jogait a magyar uralom mindig elismerte, ezért Fiume mindig is inkább vonzódott Magyarországhoz, mint az erőszakoskodó Ausztriához. Bánffy az erőszak terére lépett, hogy többet ne említsünk, az állami törvények életbeléptetési eljárásánál. Az új bünyvadi perrendtartás életbeléptetése alkalomával ugyanis belemagyarázták azt a pontot, hogy a fiúmei esküdthírség sajtóüggyekben nem illetékes, hanem a fiúmei polgár igazának keresésére 600 kilométernyire tartozik eljönni Budapestre

és itt tolmács és fordító segítségével előadni ügyeit. Ez az állapot tarthatatlan. A törvény-törvény, a rendelet-rendelet s azt végrehajtják Fiumében is — ez tény: ez magába zárja Magyarország szuverenitását, melyet autonóm jogai mellett Fiumének is respektálni kell. Amde a törvény végrehajtása által Fiuméra nevez beállott tarthatatlan helyzet szanálására tekintetbe kell venni annak viszonyait, s a kormányának kötelessége, hogy ne csak kiküldött biztosokat hallgassa meg egyoldalulag, hanem azokat is, kik a fiúmei autonómia képviselőiben nyilatkozhatnak.

Fiumének az 1868-iki törvények jogot adnak az autonómiára. Ezen autonómia megcsinálását a törvény három faktorra bízta: a magyar s a horvát országgyűlésre s Fiume városának meggyőzésére. E három faktor nem tudott megegyezni. Statutumokat hoztak tehát közmegegyezéssel, melyek garantálják Fiume jogait mindaddig, míg az autonómia elkészül és korlátai föllállítatnak. Bánffy az erőszakhoz folyamodott, midőn e statutumokat nem respektálta s vele megsértette Fiume jogait, melynek eredménye lón azon elhidegülés, sőt gyűlölet, melylyel ma Fiume van irántunk. Nekünk nem lehet érdekünk az, hogy Fiumét egészen elidegenítsük magunktól. Jóakarattal és több tapintattal még helyre lehet hozni

Édes szép költszet, naív gyermekálom, — te csak bujj el a falusi csöndes kis házak nádfeleles ereszei alá, takard be a gyöngye möhát fehér, pulva takaróddal a vakolatlan, alacsony kémény körül, onnan nem holygat le senki. Vagy maradj kint a végtelen puszták hangtalan térségén és tedd be a megriadt özi kenőmát, örök rettegésbe dő, ártatlan kis állatok búvóhelyeit. Oda nem jut el a lapát és szeméthordó kocsi és az emberek, a kik arra járnak, nem hordanak esernyőt és gummi-czipőt. Az Istenadta felhérség megülli vállalkait, felékesíti a kopott ruhát rajtuk, hogy olyanok lesznek, mint a lakkuk belülről.

Azonban a lapát csak esikorgott, nyikorogott és időnként megindult a rázós kocsi a bizonytalan színt tömeggel. Utána a többi egymásután, mintha valami esatér halottait szállították volna. Két oldalt gyalog mentek mellettük a darócruhás, rongyos alakok, a kiknek az arcuk is olyan, mintha tákolva, foltozva volna, bőrük roves és meg van gyűrődve kiálló arczsontjukon, borotvát soha sem látott szakáluk benővi egész ábrázatukat. Szájukon mint sürtü, nehézságu kőd, ömlik a gőz, egy kis bunda pálinka, vagy spiritusz delig fut nekik, nem is bírnák ki a nélkül a munkát. Harangszóra benéznek valami kis füstös lebuja. A felső rongyikaikat addig a lovukon hagyják — és bevesznek mondom megint egy-két devizit az olympusi melegítőből. Az estig elég lesz. Van a ki csak százaz kenyeret rág hozzá, más szá-

lommát apróz vékony szeletekben, lassu tempóban nyársalva fel a rézvetetes bicskára, hogy addig három falat kenyér is beegyen. Egy kis szalonna és sok-sok kenyér. Ott guggolnak sorba az izzadt páras fal mellett, az asztalok körül előkelőbb munkásosztály lármazik, hadonáz, emezeknek csak a szeme csillan fel olykor. — szólni nem mernek. Kékes színű, kiserepedett ajkai hangtalan mozognak, mintha utána mondanák, kiáltanak azokat a szavakat, a miket amazok, az erősek és bátrak hangoztatnak: hogy így, ennyit, ha lennénk mi egyszer azok az urak... És a hátuk mögé bökösözt hüvelykujjaik, olykor ökölbe szoruló durva tenyereik a paloták tükrös, ragyogó ablakai felé irányulnak. Emezek, a páriák. — hallgatnak. Egy-némelyikük zihelődik feltéle.

— Hol van Péter? — mondja az egyik és a gazdátlan tarisznyára néz.

— Beteg az asszonya, tán ahaló nézett be — felel a másik.

— Itt hagyjuk a tarisznyát? — tanakodnak és kérdőleg néznek egymásra.

— Hozza! — majd viszem én. — kapja fel egy öreg, bozontos fejű. Na menjünk. Lova ugy sincs Péternek, csak lapátos. És indulnak kifelé.

Péter már akkor koozogott vissza. A szeme ragyogott, kétéből a sárga bőrg alól, mintha piros rózsza nyílt volna. Nem az a kéklé, lilába játszó vörösség, mely ereiben fut végig a bőr alatt, de valami lázas, tiszta örömpír.

Mai lapunk 4 oldal.

Bánffy erőszakoskodása által megszakított jó viszonyt és barátságot, mely érdeke mindkét félnek.

UJDONSÁGOK.

— **Közigazgatási ülés.** Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósága tegnap délelőtt 10 órakor tartotta rendes havi ülését báró *Füth* Pál főispán elnöklelte alatt a városház nagytermében. Jelen voltak: *Havranek* József polgármester, *Tóth* István főjegyző, *Fittler* Béla t. főügyész, dr. *Bierbauer* Viktor t. főorvos, *Dieballu* György közigazgatási előadó, *Kovács* Elek árv. ülnök, *Plossék* Ferencz kir. pénzügyigazgató, gróf *Festetics* Benna kir. tanfelügyelő, *Quirini* Gusztáv kir. főmérnök, továbbá id. *Almásy* Ferencz, *Alaphy* Dezső, dr. *Eisenbarth* Károly, dr. *Fanta* Adolf, *Karl* József, dr. *Kőcsy* István, dr. *Sáira* Gyula, *Tóth* Aladár és *Tóth* Artur bizottsági tagok. A meglehetősen száraz lefolyású ülés elején a főjegyző jelentette, hogy a közigazgatási bizottság által másodfokulag elmarasztalt nagykereskedők fellebbezéseit a miniszter elutasította, az ítéleten pedig a kihágás minősítése és a büntetés mértéke körül némi változtatást tett. *Kreinhammer* József köntüves és *Deák* István földműves kivételes nősítési engedély iránti kérvénye pártolólágot lett filterjesztve. — A t. főorvos jelentése szerint az év január havában született 52 fi, 41 leány, meghalt 24 fi, 20 nő; e szerint a születések száma 49-czel múlja felül a halálozásokét, mely arány rendkívül kedvezőnek mondható. A városi kórházban — melynek jövő sorsa iránt a város az állammal már tárgyalásokba bocsátkozott — a múlt hónapban a visszamaradtakkal együtt összesen 95 beteg ápolatott, ebből a hó végén maradt 38. Az elmúlt hónapban házasságra lépett 46 pár. A járványkórház megnyílt s ezidőszent 2 vörhenybetegét ápolnak benne. — A **pénzügyigazgató** jelenti, hogy az I. II. III. és IV. osztályu kereseti adó, továbbá a ház- és tőkekamatadó kivétele a f. évre már folyamatosan van. Az adókövetelés összege a hátralékokkal együtt 446,169 kor. 55 fill., erre befolyt 147,400 kor. 02 fill., hátralék 298,769 kor., 53 fill., mely a múlt év hasonló időszakához képest 58,642 kor. 81 fill. visszaesést mutat. Adóintés a lefolyt hóban 139, zálogolás 374 esetben fogantatott. A kifizített 76 árverésből csupán egy lett

megtartva. — A főmérnök jelenti, hogy az utak jó karban vannak, bár a vidékről kocsin érkezők ennek ép az ellenkezőjét állítják. A — minek különben a lucskos időjárás a felelősségre nem vonható okozója. — A **tanfelügyelő** ismerteti a kultusz-miniszter leiratát, melyben *Szöke* Gyula tanító-nak a székesfejérvári ref. iskolához történt megválasztását jóváhagyja. Az ülés 11 órakor véget ért.

— **A szent Antal kenyere.** Egy hete csak annak, hogy pád. sz. Antal szobra és perselye felállított Alapon s máris meglepő eredménye van. 3 nap alatt 15 frt jött össze a perselybe és a hívek tisztelete csak fokozódik azóta sz. Antal iránt. Törődött öreg ember könnyezve tette a perselybe fogadott adományát, mivel sz. Antal közbenjárására visszanyerte egészségét. F. hó 13-án, kedden 28 kiló kenyeret osztott ki a plébános a szegények között. Nem megvetendő alamizna e téli időben.

— **Szőlősgazdák figyelmébe.** A városi hatóság a következő hirdetményt teszi közzé: A m. kir. kereskedelmi miniszter által az „Önműködő” permeterzőkhöz szükséges permeterző anyagoknak vasuton való szállításáról kedvezményes viteldij-számítás levén engedélyezve az esetre, ha az országos magyar gazdasági egyesület, magyar mezőgazdák szövetsége, vagy valamely rendeltetési hely szerint illetékes és erre feljogosított vármegyei, illetve vidéki gazdasági egyesület, végre a törvényhatósági közigazgatási bizottságok útján a vármegyei alispánok által kiállított igazolványok alapján kerülnek feladásra; — ezentul ily igazolványokat felsorolt hatóságok, illetve testületek kivül a törvényhatósági városok polgármesterei is kiállítani feljogosítottak; miért is a szőlőbirtokosok értesítettnek, hogy amennyiben permeterző, de „rézgálicz-keverék” világos megjelöléssel feladott anyagoknak vasuton kedvezményes díj mellett való szállítását óhajtlák elérni, jelzett igazolványok végett a városi polgármesterhez forduljanak.

— **A csákerényi templomnak folyó hó 11-én vasárnap délután kedves ünnepe volt.** *Beke* György és neje *Ass* Anna gyönyörű Jézus szíve szobrával ajándékozták meg a csákerényi templomot. A példás buzgósgúkért tisztelt jóltevők, s a községi jámbor hívők nagy tömegének jelenlétében folyt le a szobor megáldása, melyet szentbeszéd és hosszabb ájtatosság kíséretében *Szentiványi* Károly bodajki plébános végzett.

— Nyih, nyih, — csikorgott a lapát zörögtek a kocsik . . .

II.

És az én barátom, mivel másnap már nem volt kimenője, hát kapta magát, nem feküdt le éjszaka, hanem lámpa mellett, az ő szép kaligrafikus betűvel leírta azt, a mit Pétertől és és társaitól hallott: A beteg asszonyról, a veres szegfűről, az égből visszajött fehéringes kis Józsiról, leírta egy a hely hallotta; se hozzá nem tett, se el nem vett belőle. Leírta csak úgy a maga gyönyörűségére. A leírt lapokat a tiszta papírosai közé tette, mely hogy, hogy nem, valamelyik kollégája kezébe került, a ki egyuttal segédszerkesztő volt egy kisebb igényű napilapnál. És az mindjárt rákövetkezé delben egy újonatját öt forintot nyomott a barátja kezébe:

- Nesze, a princzi küldte a veres szegfűért.
- Micsoda veres szegfűért?
- Tudod, a mit az asszonyról írtál . . .
- Mit?

— Hát csak ne álmélkodj, itt van. És kihuzott zsebéből egy újságlapot.
Karsu szép nyomtatott betűkkel ott volt a Péter beszélgetése, ott volt a beteg, sápadt asszony imádságos kezében a veres szegfűvel.

És az én barátom először érezte azt a zibibasztó, szédületes valamit, a mit dicsőségnek szoktak nevezni. Befelgőzöködött a tinta-foltos asztalba, lehunyta a szemét és abban a pillanatban befordult az álmok erdejébe, hol neki most már a havas galyakon is a gerle

— **A székesfejérvári öreghegy hegyközsége** f. évi február hó 18-án d. e. 9 órakor a város-ház nagytermében közgyűlést fog tartani, melyre a hegyközség t. tagjait tisztelettel meghívom. Tárgy: Nyolcz választmányi tag választása. A szavazás határideje d. e. 9 óratól d. e. 12 óráig. A választmányból a hegy. közs. rendts. 12 §-a folytán kilépnek ids. *Almásy* Ferencz, *Almásy* János, *Galambos* István, *Karl* József, *Kostyelik* Ferencz, dr. *Sáira* Gyula és *Say* István: — kik azonban újból megválaszthatók. *Madaras* Lipót v. tag helye betöltendő. A hegy. közs. rendts. 5. §-a folytán felhívom azokat, a kik mások jogait meghatalmazással kívánják gyakorolni, miszerint meghatalmazásaikat a választás napján d. e. fél 9 óratól 9 óráig a választást vezető elnök kezébe adják át. A birtok arány szerinti szavazás csakis a kiadott igazolványok mellett gyakorolható, miért is az igazolványok elhozandók. Elvesztett igazolvány helyett új a hegy-bírónál szerethető. Székesfejérvárott, 1900. évi február hó 7-én. Dr. *Kőcsy* István, v. elnök.

— **Vereb nem Velencez.** Lapunk múlt szombati számának ujdonság rovatába sajnálatos nyomdahiba csuszott be, a mennyiben a *verebi* r. kath. dalárda mulatságán felülfizetők névsora elé *Vereb* helyett *Velencez* szedtek. Az érdekeltek megnyugtására, illetve helyes tájékoztatása végett emellett kijelentjük, hogy az említett mulatságot nem a velencei, hanem a *verebi* róm. kath. dalárda rendezte.

— **Újjat újjért.** Meglehetősen izgalmas jelenet játszódtott le e hó 13-án délután *Keresztesen*, *Grünhut* Lipót korcsmájában. Két falubeli kegyény kelt párbajra valamely régebbi keletű koczdás miatt, még pedig egyéb fegyverek híján pusztá *Joggal*. *Loránt* István a küzdelem hevében egy jól alkalmazható harapással lerágta *Loránt* János jobbkeze kisujját, mire ez ellenfelet ugyancsak jobb kezének középső ujjától fosztotta meg hasonló módon. Most Jánost a megyei kórházban, Istvánt pedig odahaza ápolják, egyébként pedig mindkettejüket feljelentették a székesfejérvári törvényszéknél.

— **Selyemtenyészők figyelmébe.** Kik a kormánytól ingyen selyempetét az 1900. évi tenyészésre annak idején kívánnak, jelentsék magukat folyó évi márczius hó 20-ig a városi gazdasági tanácsnoknál a délelőtti hivatalos órák alatt, s jegyzetessék fel az otlevő ivekre neveiket, ugyanint hogy mennyi petét kívánnak. A ki ez alkalommal elmulasztaná magát jelenteni, az

bugott és a száraz tüskén is viritott a rózsá. Mikor odakint a világban minden tele volt zuzmarával.

III.

Mit vegyen azon a nagy pénzen, a mi csak úgy jött magától, mintha az Istenke küldte volna, vagy a kis Józsi a fehér ingében. A kis Józsi, a szegény utczaesprő gyereke, a ki idelent bizonyára rongyos ruhában járt, de odafont ő kapta a legszebb, csillogó ruhácskát. Oh ha tudná merre, hol van a besüppedt hantocskája, hogy vinne reá sok-sok vörös szegfűt. Megvan! — A pénz otadja Péternek, hisz több joga van hozzá, de hogy nem is jutott előbb eszébe! És a legközelebbi kimenőjén, vékony übercziche-rében, — pedig havazott akkor is erősen — várakozott Péterre. A két egymásnak fordult antik Istenasszony pedig, a hajszálnyi arabeszkekkel telerajzolt kékes-zöld papíron, csodálkálkozva nézett egymásra; hogy jutottunk mi ide? — És félénken husódnak meg a daróc alatt.

A hó pedig csak esett tovább s a taligák nyikorogtak. A Péter társai a déli harangszóra ép beültek az izzadt falu kis korcsmába, a mikor Péter meg utazt csak eltűnt közülök. Ott to-pogott az utczaarkon, kerges tenyerében szorongatva az öt forintot:

— Vegye vissza nagyságos uram, az Isten áldja meg! — Mióta a szegény feleségem meghalt és a párnánkat is elvitték, a barakba járok hálni és ott krajczáros emberek vagyunk csak mind, hát Uram bocsá' még rám találják fogni, hogy zsvány vagyok . . .

mely szinte megtudta szépiteni a nyomoruságos, elesigázott emberi képmását.

— Az Isten áldja meg kigyulmedet! — vette el az öregöt a tarisznyát, a mibe még benne volt a reggelről hagyott kenyér. Úgy futtába kapkodta és nagyokat nyelt utána.

— Hát a Panna? — szólította meg egy másik, a ki a gyermekét hagyta betegon otthon és azért részvótet érzett Péter iránt.

— Kutybaja, olyan friss, mint mikor bekötöttem a fejét.

- Doktor gyógyította?
- Nem a . . .
- Hát?

— Senki . . . Hanem: aszondja ma reggel: Hó Péter, Péter, mondanék én valamit. Nem használ nekem se orvosság, se patika egyéb, mint hogy vodd meg nekem a Süritől, a ki a virágot szokja árulni a sarkon, azt az egy szál veres szegfűt, a mi déli harangszóra marad a kezében. De csak azt az utolsó szálát. Almom volt az éjszaka. A kicsi megholt fiunk, tudod a Józsi, előébam állott fehér ingben, nagy, ragyogó fényességgel a fején és aszondja: édes anyám, szeretne-e kigyulmed meggyógyulni? Hogyne, mondok, halogy elhagyna a kölhögés . . . Aszondja osztán a Józsi: fogjon kigyulmed egy szál veres szegfűt a kezébe a középső, meg a nevelő ujjá közé igy ni, mint mikor imádságot mondunk. Osztán hunyja be kigyulmed a szemét és várjon. Meggyógyul, majd meglássa . . .

Amaz kimeresztette a szemét:

— Megpróbálnám én is a gyerekekkel, ha használna. Inkább nem iszom pálinkát holnap . . .

utólagos jelentkezéskor kevesebb petét fog kapni. A kik jelentkeznek, kötelezik magukat a pete átvételére.

— **A városi iskolások mai ülésén** *Alaghy* Dezső elnök bejelentette, hogy a jótékony nőegylet ez évben 59 iskolás fiút és leányt ruházott fel 720 korona értékben. A f. évre járó 7822 korona államszegély a polg. leányiskola részére kiutaltatott, s az elnök azt a városi pénztárban elhelyezte.

— **A fogyasztási adóbizottmány** tegnapi ülésén *Nemsis* Gyula pénzügyi tanácsos bejelentette, hogy a fogyasztási adó és illeték a lefolyt évben 6709 forint 09 krajczár tiszta jövedelmet eredményezett. Mivel ez adónemre nézve annak idején oly értelmű megállapodás jött létre, hogy a város a mostani jövedelem és az előző három év jövedelmének átlaga között levő különbözetet kapja kárpótlásul, e szerint most 22,413 kor. 15 fillért kapunk a kegyes államtól, a mi elvégre mégis csak valami.

— **König Ede**, a székesfejvári törvényszék szorgalmas és szép tehetségű aljegyzője kitünő sikerrel tette le a bírói vizsgát a budapesti kir. ítélőtábla bizottsága előtt.

— **A pázmándi gyilkossággal** tegnap és tegnapelőtt mar másodízben foglalkozott a székesfejvári törvényszék. Az első ítéletet a kir. tábla feloldotta és új vizsgálatot rendelt el, oda utasítván a törvényszéket, hogy kérje ki a tvszéki orvos, esetleg az igazságügyi orvosi tanács véleményét arra nézve, hogy a *Köllő* József halálát egy vagy több ütés okozta-e. Miután az orvosi tanács több halálhozó ütést konstatált, a törvényszék a most megtartott második végtárgyaláson ugyanolyan ítéletet hozott, mint az első alkalommal, *Lukács* Józsefet, *Hegyi* Istvánt és *Tóth* Józsefet 5—5 évi, *Tóth* Mihályt 4 évi és 9 hónapi, *Farkas Nagy* Józsefet pedig 4 évi fegyházra ítélte. *Nyárai* János, mint bűnsegéd 1 évi börtönt kapott. Az ügyész és a védők föllebbeztek.

— **A felsővárosi olvasókör** febr. 10-iki mulatságán felülfizettek: *Tóth* Aladár 20 kor., *Havranek* Antal, *Havranek* Jenő, *Rauschmitzer* Mór 4—4 kor., *Csáder* János, *Havranek* János 3—3 kor., *Tuszkau* Mór 2-60 fill., *Montskó* Flórián, *Deák* Ferencz, *Knazovitzky* Béla 2-40—2-40 fill., *dr. Molnár* József 2 kor., *Witvindsch* József 1-40 fill., *Horváth* Sándor, *N. N.*, *Rozinger* Ferencz, *Trummer* Sándor, ifj. *Turi* Antal, *Fürész* Lajos, *Fodor* Gyula, *Montskó* Ferencz, *Knazovitzky* Elemér, *N. N.*, *Vörös* István, *Horváth* Károly, *Gerwein* Mihály 1—1 kor., *Vinczai* Imre, *Horváth* István 60—60 fill., *N. N.*, *Kreutz* János 40—40 fill.

— **Főhívás.** A közigazgatási tanácsos fölhívja az 1879. évben született első korosztály helybeli illetőségű hadköteles ifjakat, miszerint folyó évi február hó 17-én délelőtt 9 órakor, a városház nagytermében megtartandó sors húzásokon személyesen, akár igazolt megbizottjaik által, annál is inkább jelenjenek meg, mivel kimaradásuk esetén az illető városnegyednek rendőrbiztosra fogja a távollévők helyett a sors húzást teljesíteni.

— **Ujtítás a postán.** *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter többi ujtításainak kiegészítőseül a postai és távirati szolgálat terén újabb a gyűjtőhelyek felállítását határozta el. Ezek a gyűjtőhelyeken feladhatók: a) bárhova szóló ajánlott levelek, nyomtatványok, áruminták; b) belföldi, Ausztriába, Bosznia-Herzegovinába és Németországba szóló, legfeljebb 400 korona értékű közönséges csomagok. Hétköznapokon d. e. 8—12, délután 2—6-ig, vasárnapokon és hétköznapokra eső ünnepnapokon délelőtt 9—10-ig

fognak ezen postai gyűjtőhelyek a közönség rendelkezésére állani. A postai és távirat-igazgatóságok az ily postai gyűjtőhelyeket dohánytözsde tulajdonosoknak, kiskereskedőknek vagy más erre vállalkozó és alkalmas helyiséggel rendelkező egyéneknek fogják engedélyezni és őket az általuk elért forgalomhoz képest megfelelő díjazásban részesíteni. Jövőben tehát a nagyobb városokban a közönségnek az említett küldemények feladására a postahivatalokon kívül a postai gyűjtőhelyek is rendelkezésre fognak állani, a mi elejét veszi a postahivatalokban élénkebb forgalom idején beálló torlódásoknak és felmenti a közönséget, hogy küldeményei feladása végett nagyobb utat tegyen és esetleg a hivatalban hosszabb ideig várakozzék.

— **Felelős-e a szülő a gyermeke által okozott kárért.** A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék föllebbezési tanácsa e kérdésben most kimondotta, hogy az apa nem köteles megtéríteni azt a kárt, melyet az alperes fia büntetendő esekelmény (lopás) elkövetése által főnökének okoz, mert nincsen oly jogszabály, mely a szülőt, ha ezt vétkesség nem terheli, felelőssé tenné a serdült kora gyermeke büntetendő esekelménye által okozott kárért.

— **605.970 koronát** fizetett a *triesti általános biztosító-társaság* (*Assicurazione Generali*) a *Sopron-Iváni* kastély leégett lakberendezési tárgyairól. Igy óriási összeget hazánkban egy lakásban lévő butorokért még nem fizettek. Az a körülmény, hogy még egy varázsszerű kastélyban is lehetséges egy ilyen óriási tüzeset, legjobban bizonyítja azt, hogy mily fontos mindenkire, hogy lakás berendezését tűzárk ellen biztosítsa, különösen akkor, midőn a Generalinál az ily biztosításért fizetendő díj oly szerfölött olcsó. Minden bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a triesti általános biztosító társaság itteni főügynöksége: *Halm Jakabnál*.

— **Kártékony állatok irtása.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a ragadozó és kártékony állatok mérgezéséről követt eljárás tárgyában körendeletet adott ki valamennyi törvényhatóságnak. A körendelet így szól: A ragadozó és kártékony állatok mérgezéséről követt eljárás szabályozása és az az ellenvétők büntetése tárgyában 1895. évi április hó 30-án 23.542. sz. alatt kiadott belügyminiszteri rendelet 1. §-a köteletségvő teszi a járási főszolgabíráknak, illetve rendőrkapitányoknak, hogy a mérgezési engedély iránti kérvénynek az engedély kiadására jogosított hatósághoz: a törvényhatóság első tisztviselőjéhez való előterjesztése előtt a kérelem érdemére nézve a szomszédos birtokosokat és községeket közbiztonsági szempontból hallgassák meg. Minthogy azonban a szomszédos s többnyire nagyszámú birtokosok és községek meghallgatása rendszerint hosszabb időt veszén igénybe s az ügynek az 1897. évi április hó 3-án 25.444 szám alatt kiadott belügyminiszteri körendeletben megkivánt sürgős elintézését hátráltatja: ennélfogva a duvad mérgezés iránti kérvények iránt kérvényének gyorsabb elintézése szempontjából az elől hivatkozott 23.542—95. számú belügyminiszteri rendelet 1. §-ának azon részét, mely a szomszédos birtokosok és községek közbiztonsági szempontból való meghallgatása iránt intézkedik, a földművelésügyi miniszter ural egyetértőleg oly értelemben egészitem ki, hogy a járási főszolgabíró, illetve a rendőrkapitány, a mérgezési engedély iránti kérvény előterjesztése előtt a szomszédos birtokosokat és községeket közbiztonsági szempontból az engedély iránti kérésről értesíteni, az e czélból szándékolt mérgezést az érdekelt községekben közhírré tenni s az erről szóló értesítést a községházánál 8 napi közzemlére kifüggeszteni tartozik, mely idő alatt, ha az érdekelték nem nyilatkoznak, későbbi észrevételek az engedély tárgyában hozandó határozatnál figyelembe nem veendő. Egyidejűleg körendeletben értesíti a miniszter a hatóságokat a felől is, hogy a kártékony állatok kiirtásához szükséges mérgek beszerzése czéljából

az elsőfoku rendőrhatalóságokhoz intézendő kérelmek bélyegmentesek.

— **Gazdák és kertészek egyesítése.** *Haldek J.* magkereskedés és haramag kivitelű üzlete a mult napokban küldte szét főárjegyzékét, melyben ismételtén meggyőződünk arról, hogy a régi jónévű czég, *József kir. főherceg udvari szállítója* minden telhetőt elkövet arra nézve, hogy a magyar gazdákat kitünő csiraképes magokkal lássa el. A főárjegyzék ez idén nem oly vastag, mint a mult évben, ennek oka abban rejlik, hogy a clisék hiányoznak, de hát *Haldek* áruit rajzok nélkül is ismeri a közönség, s ez intézkedésével 1250 koronát takarított meg a czég, mely összeget a „magyar gazdatisztek és erdőtisztek” országos egyesületének adta át. A főárjegyzékét, levelezőlapon nyilvántított óhajára bárkinek ingyen és bérmentve megküldi a derék czég. (Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.)

Színház.

Febr. 13.

A velencei kalmár. *Shakespeare* remek műve, melyet *Kalmár* Gyula jutalomjátékául választott, aránylag csekély számú közönséget vonzott a színházba. Az előadás voltaképpen még annyit sem érdemelt, mert a legtöbb szereplő játéka csak szánalmas vergődésnek volt nevezhető. A gyenge ensembleből magasan kiemelkedett *Kalmár* Shylockja, megrázó drámai erejével. A kis számú, de hálás közönség, melynek javarészt a középiskolák növendékei képezték, vagy tízenkénteszer hírtá ki a jeles színeszt s nagy végső jelenete után nyílt színen is hatalmasan megtapsolta. És *Kalmár* valóban rászolgált erre a kitüntetésre, mert ábrázolásában lélek volt és tartalom. Megkapó közvetlenséggel mutatta be a bosszuszomjas zsurás tipikus alakját, a lelkében forrongó szertelen indulatok élthű kidomborításával. Mindamellet nem túlzott sehol, sőt némelyek talán féktelenebbnek szerették volna látni, de éppen így hatott legjobban, mert nem kereste a hatást. Mellette elsőnek *Gazdy* Aranka kell említenünk, ki nemes felfogással játszotta meg *Portia* rokonszenves szerepét *Barcs* Aranka, *Déri*, *Korács*, *Szentmiklósi*, *Krémer* és *Szepesi*, némi ingadozásaiktól eltekintve, kielégítőek voltak.

Febr. 14.

A kis szökevény ment, illetve szökött harmadszor, jóformán üres ház előtt, elég gördülékeny előadásban.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

HIRDETÉSEK

felvétetnek

kiadóhivatalunkban

jutányos áron

(Iskola-utca 4. sz.)

A Székesfehérvári Kereskedelmi Bank Zárószámadata az 1899. évről.

Vagyon. Mé r l e g - S z á m l a. Teher.

	Osztr. ért.			Osztr. ért.	
	frt	kr.		frt	kr.
Pénzkészlet	53467	39	Részvénytőke	150000	—
Pénzváltó üzlet értékei	16756	66	Tartalékalap	50000	—
Ertékpapírok:			Rendkívüli tartalékalap	19183	48
58500 frt 4 ⁹ / ₁₀ magy. koronajáradék á 9 ¹ / ₂ — 54990.—			Ertékpapír-árkülönbözeti tartalék alap	8709	17
47500 frt 4 ¹ / ₂ magy. reg. kötvény á 98.50 46787.50			Kétes követelések tartalék alapja	2229	19
50000 frt 4 ¹ / ₂ magy. agrárbank jár. á 98.— 49000.—			Rendelkezési alap	50000	—
150 drb. magy. jelzálogbank részv. á 225.— 33750.—			Ösztöndíj alapítvány	1000	—
100 drb. m. lesz. és pénzv. b. r. á 245.— 24500.—			Nyugdíjalap	22258	13
36 drb. egyes budap. főv. takpt. r. á 1140.— 41040.—			Betétek	1758660	69
10 drb. pesti magy. ker. bank r. á 1370.— 13700.—			Visszleszámitolt váltók	35387	—
felsorolt papírok függő kamata . . . . . 2570.—	266837	50	Hitelezők	196166	06
Váltótárca	427625	92	Átmeneti kamatok	22456	07
Adósok, fedezet mellett és folyó számlán	1517758	52	Nyeresség	26946	20
Jelzálog kölcsönök	41050	—			
Intézeti ház	20000	—			
	2342995	99		2342995	99

Tartozik. Veszteség- és Nyereség-Számla. Követel.

	Osztr. ért.			Osztr. ért.	
	frt	kr.		frt	kr.
Adó	3359	13	Kamatok	111206	98
Költségek	2516	42	Pénzváltóüzlet nyeresége	1361	48
Fizetések	7550	—	Jutalékok	2007	11
Betét-kamatok	76845	76	Ertékpapírok adómentes jövedelme	12275	50
Visszleszámitolási kamat	2828	63	Pénzügyintézetnél gyümölcsözőtt tőkék kamata	4401	01
Tartalék- és nyugdíj-alapok kamata	4769	03	Intézeti ház jövedelme	1247	67
Kamatadó	7684	58			
Nyeresség	26946	20			
	132499	75		132499	75

Székesfehérvár, 1899. december hó 31-én.

Karl József s. k., h. elnök.

Szilágyi Imre s. k.,
főkönyvelő.

Pápay Nándor s. k.,
vezérigazgató.

Almássy János s. k.,
pénztáros.

Megvizsgáltattott, minden részleteiben a fő- és segédkönyvekkel megegyezőnek találtattott.

Felügyelő-bizottság:

Vaimár Ferenc s. k.

Meisel Ödön s. k.

Dr. Pataki Ármin s. k.

Felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Tisztelettel jelentjük, hogy tisztinkhöz képest a Székesfehérvári kereskedelmi bank ügyvezetését a lefolyt 1899. évben folytonosan éber figyelemmel kísértük, s a havonta eszközölt vizsgálataink alkalmával annak minden ágában rendet és pontosságot tapasztaltunk.

Az igazgatóság által bemutatott 1899-ik évi mérleg-, veszteség- és nyereség-számlát behatóan megvizsgáltuk, azokat helyesnek és az üzleti könyvekkel teljesen egybevágóknak találtuk.

Az 1899. évben elért tiszta nyereség **26,946 forint és 20 krt** teszen ki, melynek felosztására nézve az igazgató-tanács indítványát magunkévá tesszük, s ezt a tisztelt közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk.

Mogbitatásunk ideje lejárván, a bennünk helyezett bizalmat emezel megköszönjük, és kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy a lemult évről ugy részünkre, valamint az igazgató-tanács részére is a szokásos felmentvényt megadni sziveskedjék.

Székesfehérvár, 1900. január hó 29-én.

A székesfehérvári kereskedelmi bank felügyelő-bizottsága:

Vaimár Ferenc s. k.

Meisel Ödön s. k., elnök.

Dr. Pataki Ármin s. k.

Nyomatott Debreczeni Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.